

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Suurupi looduskaitseala

2025

Liggi Namm

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Suurupi looduskaitseala
KKR kood	KLO1000612
Asukoht (maakonnad)	Harju maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2009
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	2
sihtkaitsevööndite kogupindala	177,7 ha
piiranguvööndite arv	1
piiranguvööndite kogupindala	13,9 ha
IUCN kategooria(d)	Ib, VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Suurupi loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	191,6
Maismaa pindala (ha)	183
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	14,3
Kaitsekorralduskava nimi	Suurupi looduskaitseala kaitsekorralduskava 2017-2026
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2017-2026
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Liggi Namm
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2025
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	27.11.2025
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Kaitseväärtuseks on 16 liiki, millest kaheksal oli info kindlaks tehtud.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Kaitseväärtuseks on 11 loodusdirektiivi elupaigatüüpi, kõikide seisund oli kindlaks tehtud.
planeerimine	seisund	Milline on liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava, EELIS	Andmed puudu kaheksal kaitseväärtuseks oleval liigil ja neljal on 9 kuni 10 aastat vanad.
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava, EELIS	Mõnedel elupaikadel puudusid seisundinäitajad ja andmed olid üle kümne aasta vanad.
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	On tuvastatud mõned andmelüngad, kuid nende lünkade täitmise vajadus ei ole selgelt välja toodud.	kaitsekorralduskava	Liigandmete puudulikkust on põhjalikult käsitletud, elupaigatüüpide omasid mitte.
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Vähem kui pooled andmelüngad (<50%) on täidetud, kuid siiski on veel märkimisväärsed puudused alusandmetes.	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE	Lindude andmed on osaliselt uuendatud, taimede omad mitte.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	kaitsekorralduskava	Surveteguri asemel on kaitsekorralduskavas kasutatud mõistet "ohutegur".
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud vähem kui poolte (<50%) kaitseväärtuste puhul ja/või vaid mõne surveteguri puhul	kaitsekorralduskava	Survetegurite ulatus on mõnel juhul tuletatav tegevuste ja kaitse-eesmärkide pindaladest, olulisus enamasti ei selgu.
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgamine; looduslikud protsessid	kaitsekorralduskava; kaitsekorralduskava	pärandniitude võsastumine; metsade tihedamaks muutumine rootsi kukitsa kasvukohas
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljastpoolt tulenevaid survetegureid ei ole arvestatud või puudub vastav informatsioon	kaitsekorralduskava	
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Eesmäärke ei ole seatud ristpardile, tõmmuvaerale ja randtiirule ning puiskarjamaadele, mille osas tehakse kaitsekorralduskavas ettepanek eemaldada see kaitseväärtuste hulgast.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetseid eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	kaitsekorralduskava	Soovitud seisund on määratletud 23 kaitseväärtusel 27st.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Kaitseväärtuseks olevale Suurupi kambriumi liivakivi pangale pole kaitsekorralduskavas eesmäärke seatud.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmäärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	kaitsekorralduskava, EELIS	
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	kaitsekorralduskava	Vajalik on pärandniitude ja rootsi kukitsa kasvukoha hooldamine.
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	kaitsekorralduskava	Vastamisel ei ole arvestatud nende eesmärkidega, mis ei vaja meetmeid.
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei ole asjakohane (teadaolevalt puudub vajadus tegevusteks väljaspool piire)	kaitsekorralduskava, EELIS	
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Pooltel või enamal (50% - <100%) peamistest surveteguritest on vastav meede	kaitsekorralduskava	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire, inventuurid, uuringud võimaldab hinnata vähem kui poolte (<50%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE	
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	Põhiline probleem on, et plaanitud inventuure pole tehtud ja andmed on vananenud.	EELIS, KESE	
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Ei - seire tulemused ei ole olnud sisendiks kaitsekorralduslikele tegevustele	kaitsekorralduskava, EELIS, Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem	
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Ei - huvirühmi ei kaasatud	kaitsekorralduskava, Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem	
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava, EELIS toetuste kiht, loodushoiutööde andmed (sh RMK)	Kuna ühtegi planeeritud tööd ei ole tehtud, ei ole asjakohane arvestada huvirühmade kaasatust nende rakendamisesse.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem	
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Taastamistöid ei ole kaitsekorralduskavas planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (soolupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Selliseid töid ei ole kaitsekorralduskavas planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud hooldamistöö ei ole rakendatud	kaitsekorralduskava, EELIS toetuste kiht, loodushoiutööde andmed (sh RMK)	Planeeritud on 6,1 ha hooldamine, mida pole tehtud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	kaitsekorralduskava, loodushoiutööde andmed (sh RMK ja ELF talgud)	Planeeritud on rootsi kukitsa kasvukoha hooldustöö, mida pole tehtud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	Tegemata on taimede inventuur (tõenäoliselt ressursipuuduse tõttu), rootsi kukitsa kasvukoha ja pärandniitude hooldustööd (huviliste puudumise tõttu), tulemuslikkuse vahehindamine (puudus metoodika).	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE, loodushoiutööde andmed (sh RMK ja ELF talgud)	
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE	Tegemata on kavandatud taimeinventuur. Linnuloendus tehti 2022. a mererannikute haudelinnustiku seire raames, mille metoodika ei võimalda saada andmeid konkreetset kaitseala piires.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	kaitsekorralduskava, Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem	Kavandatud tulemuslikkuse vahehindamist ei ole tehtud. Kaitsekorralduskava uuendamist pole siin arvestatud, sest selle tähtaeg ei ole hindamise ajaks kätte jõudnud.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Kõik või enamik (≥90%) planeeritud meetmetest on ellu viidud. Kõik meetme aspektid on täidetud ja rakendatud.	külasteraristu virtuaalkontor	
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärgete toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	Ei ole	kaitsekorralduskava, Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem, loodushoiutööde andmed (sh RMK, ELF)	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Vähem kui poolte (<50%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud	EELIS, KESE, eElurikkus	Suurel osal liikidest puuduvad andmed ja seisundit ei saa hinnata. Andmed on olemas ja seisundi võib lugeda stabiilseks või paranenuks rootsi kukitsal, ristpardil, randtiirul.
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	Probleem on andmete puudumine. Kaitseväärtusteks olevate vööthuul-sõrmkäpa, suure käopõlle, kahelehise käokeele, pruunika pesajuure ja karukolla kohta polnud juba kaitsekorralduskava koostamise ajal teada ühtegi kasvukohta ja pole ka hindamise ajal. Teelehe-mosaikliblika ainus leiukoht on EELISes arhiveeritud, seega hindamise ajal teda teadaolevate andmete põhjal kaitsealal ei leidu. Väike-kärbsenäppi, punaselg-õgijat, vööt-pöösaliindu ja sõõrsilmikut nähti/kuuldi viimati 2006.-2008. aastal. Tõmmuvaera kohta andmed puuduvad.	EELIS, KESE, eElurikkus	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Probleem on andmete puudumine, vajalik on teha kaitseväärtuste inventuure.	EELIS, KESE, eElurikkus	
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	EELIS, kaugseire, hindaja ja Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise juhtivspetsialisti hinnang	Mitte ühegi elupaiga inventuure ei ole kaitsekorraldusperioodil tehtud (metsade inventuur on töös). Ekspertteadmiste alusel võib poolte elupaigatüüpide seisundi hinnata vähemalt stabiilseks. Metsaelupaigad asuvad sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud. Seetõttu loetakse nende seisund vähemalt stabiilseks, mõnes kohas võib olla ka paranenud. Eeldatavasti on stabiilne ka paljandite seisund. Pärandniitude seisund on tõenäoliselt halvenenud, sest neid ei ole kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul hooldatud. Rannikuelupaikade kohta andmed puuduvad, kuna need asuvad enim inimtegevusest mõjutatud alal, ei ole kindlust neid hinnangu alusel stabiilseks või paranenuks lugeda (vajalik on inventuur).
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	Eeldatavasti (inventuurid puuduvad) on halvenenud pärandniitude seisund, sest neid pole kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul hooldatud.	EELIS toetuste andmed, hindaja teadmised	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Pärandniitude eeldatava halvenemise põhjus on see, et neid ei hooldata. Rannikuelupaikade kohta puuduvad andmed.	EELIS, hindaja teadmised	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	KAURi ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks sellest osast, mis teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Suurupi LKA hindepunktid nelja ökosüsteemi teenuse (mulla org C, elupaigahüve, tolmeldamine, vee reguleerimisvõime) kaardi alusel on 7,31 (keskmine).
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on stabiilne	KAURi ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks sellest osast, mis teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Suurupi LKA sidususe hindepunktid ELME kaardikihtide alusel on 69,16 (keskmine).
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	Keskonnaameti dokumendihaldussüsteem, OKAS, vääртеomenetluse portaal	Ebaseaduslik ehitamine, pinnase koorimine, puude langetamine.
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Ei oska vastata	EELIS, hindaja teadmised	Rikkumine pandi toime piiranguvööndis kaitseala välispiiri lähedal, seal polnud loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega kaitsealuste liikide (v.a osa suurest hoburästa elupaigast) leiukohti. Mõjutatud sai kaitseala üldilme.
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Jah	Riigi Teataja, EELIS	
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei oska vastata	EELIS, kaitsekorralduskava	Kaitseväärtuste muutmine on tõenäoliselt vajalik (eemaldada puiskarjamaad ja teelehe-mosaikliblikas), kuid selle teadasaamiseks on töös või planeerimisel invetnuurid. Pärast seda hakatakse vajadusel muutma kaitse-eeskirja.
väljundid	tulemused	Kui määruses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	#REF!	Kaitsekorralduskava teeb ettepaneku eemaldada kaitseväärtuste hulgast puiskarjamaad, sest neid ei ole kaitsealal. Lisaks ei ole kaitseala ühtegi teelehe-mosaikliblika elupaika, kunagine on arhiveeritud.	

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	89	42	47,2%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	9	50,0%
Survetegurid (planeerimine)	9	3	33,3%
Eesmärgid (planeerimine)	9	4	44,4%
Meetmed (planeerimine)	6	4	66,7%
Sisendid (rakendamine)	9	4	44,4%
Protsess (rakendamine)	3	0	0,0%
Meetmed (väljundid)	15	4	26,7%
Tulemused (väljundid)	17	11	64,7%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	42	20	47,6%
Rakendamine	12	4	33,3%
Väljundid	32	15	46,9%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealaseid eesmäärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heitel vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdroloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX